

1692.

1. Berger, Jo. Henricus : De jure venandi feras.
2. Berger, Jo. Henricus : De reformatione Divisionis extrajudicialis ex ~~causa~~ causa medicae laesionis.
3. Berger, Jo. Henricus : De potestate personae publicae in se ipsam.
4. ⁴⁶Brudel, Joh. Karpar : De fructibus - ratione possessionis perceptis. 2 Exmpl.
5. Dathe, Hieronymus : De liberarum imperii civitatum potestate majestatis acmala.
6. Haendelius, Christoph. Christianus : Vana scienti gloria: sive invidiati hominis cum literato comperatio.
7. ^aHorn, Casp. Henricus, Decanus collegii Fidorum : ad orationem solennem... Sr. Marci Dornblüh. ...
76. inquit.
8. ⁶⁷Hornius, Caspar Henricus : De juribus uterinorum. 2 Exmpl.
9. Hornius, Caspar Henricus : De permissa iudicii sententia gratuita.

1692

- 10.^a = Hornius, Caspar Henricus: Semel malum semper
malum -
- 10.^b = Hornius, Caspar Henricus: De semel malo semper
malo tractatus academicus.
11. Horniceus, David: Cartesianum a scepticis non
vindictatum ... ulteriori eruditorum iudicio
sistat.
12. Ferry-Michel, Joh. Kaspar: De studiosis eorumque
privilegiis
13. Luedcke, Friedr. Augustus: Lectori benevolo (ad
lectiones juris Romani iuribus.)
- 14.^a = Luedcke, Frieder Augustus: Selectionum controversiarum
exercitatio I ad 8 tit. priores libri I
institutionum imperialium.
- 14.^b = Luedcke, Frieder. Augustus: Selectionum controversiarum
exercitatio II ad tit. 9, 10, 11 et 12 libri I
institutionum imperialium.
- 14.^c = Luedcke, Frieder Augustus: Selectionum controversiarum
exercitatio III ad tit. 13 et sequentes libri I inst. imp.

1692

- 14^a Luedcke, Frieder. Augustus: Selectionum controversiarum
exercitatio IV ad 3 priores tit. libri II inst. imp.
imperialium.
- 14^b Luedcke, Frieder. Augustus: Selectionum controversiarum
exercitatio V ad tit. 4. 5. 6. 7. 8. et 9. libri II inst. imp.
- 14^c Luedcke, Frieder. Augustus: Selectionum controversiarum
exercitatio VI ad tit. 10 et seqq. usq. ad 18 libri II inst. imp.
- 14^d Luedcke, Frieder. Augustus: Selectionum controversiarum
exercitatio VII ad tit. 18 et reliquos libri II inst. imp.
- 14^e Luedcke, Frieder. Augustus: Selectionum controversiarum
exercitatio VIII ad tit. 15 priores libri III inst. imp.
- 14^f Luedcke, Frieder. Augustus: Selectionum controversiarum
exercitatio IX ad tit. 16 et seqq. usq. ad 26 libri III
inst. imp.
- 14^g Luedcke, Frieder. Augustus: Selectionum controversiarum
exercitatio X ad tit. 6 et seqq. usque ad 15 libri IV
inst. imp.
- 14^h Luedcke, Frieder. Augustus: Selectionum controversiarum
exercitatio XI ad tit. 15 et reliquos libri IV
inst. imp.

1692.

15. Luedcke, Frider. Augustus: De rebus-cultationis
exemptis.

16^{ae} Panewitz, Nicol.: De promissione nobili
scripta. 2 Exempl.

17. Roehrenen, Christianum: De lege civiti.

18. Roeschelinus, Joh. Baptista: De conscientia

19. Seebach, Henric. Ernestus: De ratione status
privati.

20. Strykius, Samuel: De jure illustrium et nobilium
communium.

21. Strykius, Samuel: De acquisitis instructa digni-
tatis.

22^{ae} Strykius, Samuel: De feudo pignoratitio.
2 Exempl.

23^{ae} Strykius, Samuel: De matrimonii nullitate.

23^{ae} Strykius, Samuel: De matrimonii nullitate.

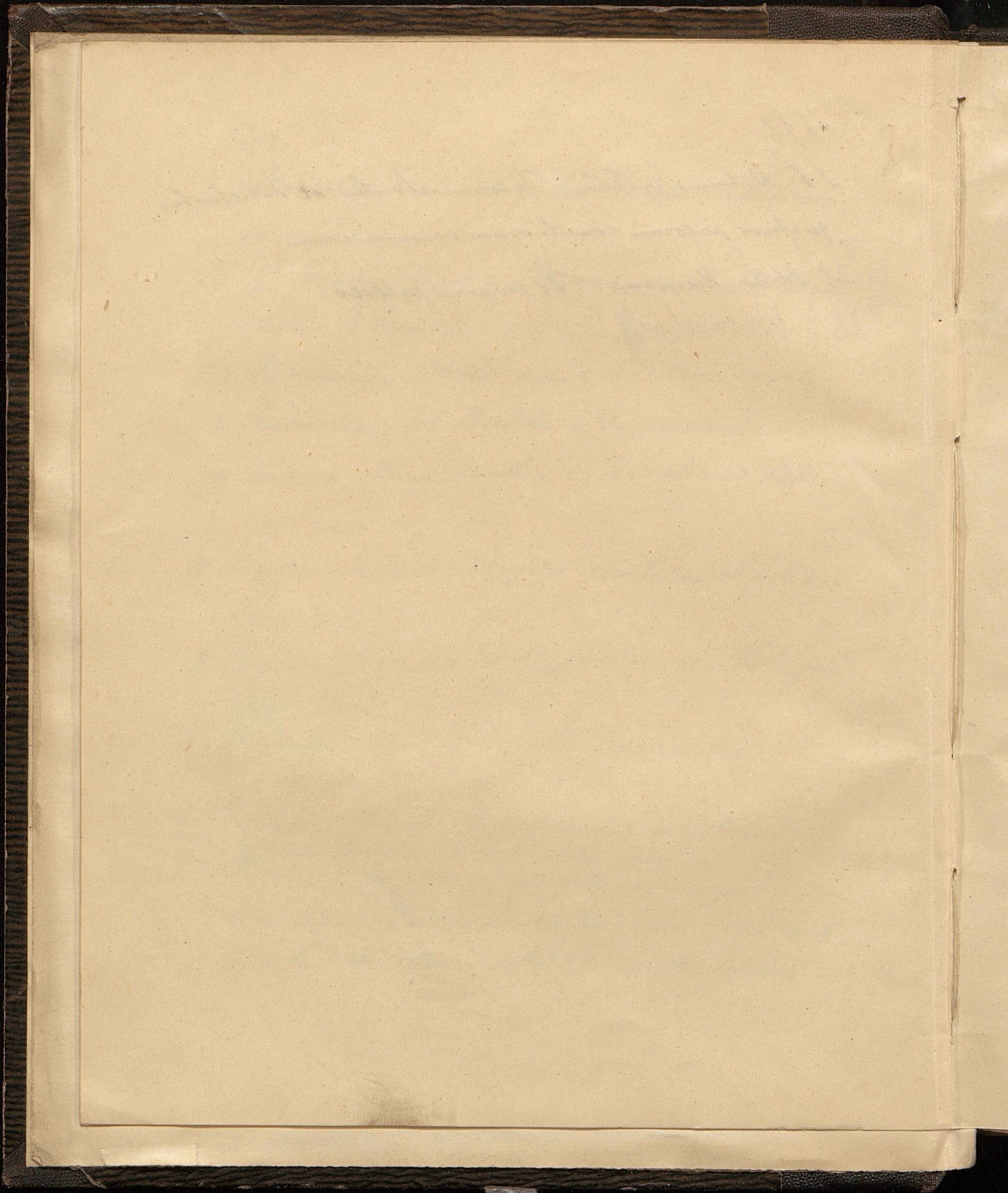
24. Suerius, Gotofredus: Dissertatio in iug. justi-
tiam mandata sereniss. elector. Saxoni. Joh. Georgio.
I. data V. April. in sylvanoe. J. 18 Feb. a. 1691, exhibens.

1692.

25^a Wittenmeyer, Elias: De conventionibus ac Directoribus,
7 quatuor priorum conciliorum oecumenicorum. . . .

26 Witte, Hermann: De cursore publico.

7 25^b Wernsdorff

15137.

POSITIONES SELECTIORES
DE
**JURE VENANDI
FERAS,**

Quas
CONSENSU
Magnifici Ictorum Ordinis
IN ILLUSTRILEUCOREA
PRÆSIDE

IO. HENRICO BERGERO,
J. U. D. Pand. P. P. celeberrimo, CURIÆ ELECTORALIS,
SCABINATUS, FACULTATIS JURIDICÆ, nec non
Judicii Ducalis, quod in Marchionatu Inferioris Lusa-
tia est, Assessore gravissimo,

PARONO AC PRÆCEPTORE

suo observantissime colendo,

IN AUDITORIO ICTORUM

Publicæ eruditorum disquisitioni submittet

D. XXX. April. M. DC. XCII.

CHRISTIANUS GRÆTZIUS,

Dessa - Anhaltinus,

AUCTOR.

✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿
WITTEBERGÆ, Typis MARTINI SCHULTZII.

16.

POSITIONES SELECTIORES

DE

JURE VERNACALI

FERRAS

COMPTU

Magnifici Rectorum Ordinis

IN ILLUSTRISSIMA

ACADEMIA

IO. HENRICO BERGERO

Magistro Juris, Curiae Electoralis

SOABATHIS, FACULTATIS JURIDICAE, DECANI

et in Universitate Lipsiensi, Professoris Publici

et in Universitate Lipsiensi, Professoris Publici

PAULINO RECEPTORE

in Universitate Lipsiensi, Professoris Publici

et in Universitate Lipsiensi, Professoris Publici

Publicae Professoris Juridici, Submittit

D. 1774 M. DC. LXXIV

CHRISTIANUS GRATIUS

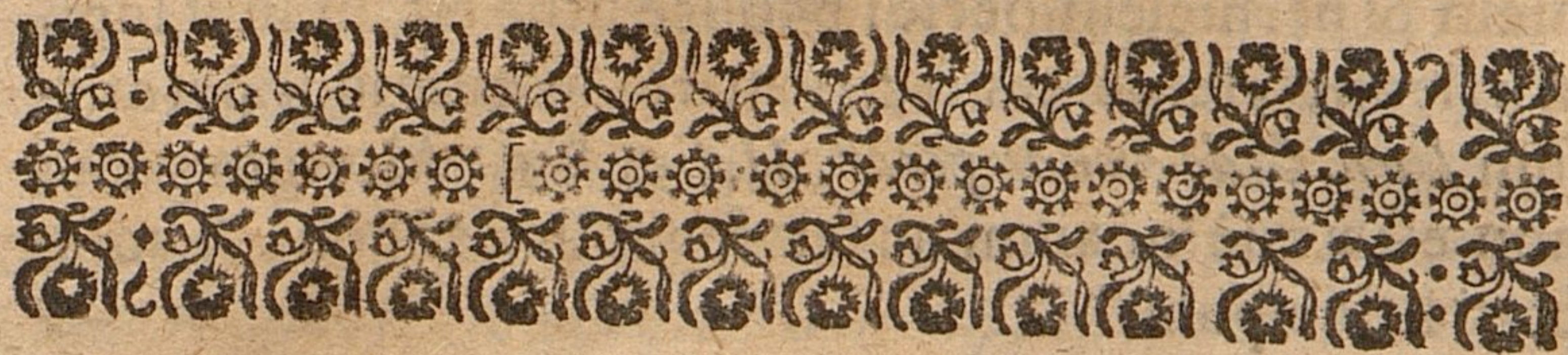
Dei Alumnus

et in Universitate Lipsiensi, Professoris Publici

et in Universitate Lipsiensi, Professoris Publici

10.

POSITIO I.

Multa Romani Jurisconsulti dixerunt esse juris gentium, quæ, si propriè loquamur, talia non sunt, sed pertinent vel ad jus naturæ, non quidem merum, sed quod sequitur introductum jam dominium & legem omnem civilem antecedit, vel ad ipsam legem civilem non solius populi Romani, sed multarum circa nationum, quod eleganter executus est Hugo. Grotius *lib. 2. de jure belli & pacis c. 8. §. 1.*

POS. II.

Primus acquirendi domini modus, qui juris gentium à Romanis dicitur, est occupatio eorum, quæ nullius sunt; qui modus haud dubie est naturalis eo, quo dixi, sensu introducto jam dominio & quamdiu aliud lex nulla constituit.

POS. III.

Ad hoc caput refertur primum captura ferarum, avium, piscium. De avibus & piscibus in præsentiarum dicere nihil attinet, sed argumentum ferarum mihi expediendum est, non quidem plene, sed in præcipuis fere quæstionibus, quæ circa hanc rem occurrere solent. Feræ autem dicuntur animalia nocentia *c. f. x. de injur.* Atque duplex est ferarum genus, unum earum, quas ob diritatem

tatem & perniciem occidi publicè utile est, ut sunt lupi, ursi, leones, serpentes &c. venarique omnibus permis- sum *l. un. C. de venat. ferar. II. f. 28 §. 5.* Alterum genus non est & què noxium ac servit publicæ annonæ & volu- ptati Principum.

POS. IV.

Deum Opt. Max. omnia animalia creasse in usum & cibum hominum habetur *Genes. I.* Quanquam verò Ada- mum & ejus posteros credibile sit exercuisse venationes, primi tamen in sacris literis venatores exprimuntur Nim- rod & Esau *Gen. X. 9. XXV. 27. XXVII.* Ex quibus aperte liquet, usum venationum una cum humano genere cœ- pisse. Unde & Aristoteles *1. Polit. 5.* venationem ferarum inter antiquissima vitæ genera retulit.

POS. V.

Neque obstat, quod antiquiores ecclesiæ Patres ve- nandi studium parùm commendent, imprimis verò Au- gustinus *nequissimam artem* appellet, *Can. 9. 10. 11. 12. 13. 14. dist. 86.* Nam animadvertendum est, Augustinum non loqui de hac specie, quam tractamus, sed de venatione arenaria, quæ nempe histrionico more à conductis ho- minibus in publicis spectaculis depugnando cum bestiis exercetur, ut post Glossam monuit Franciscus de Amaya *ad l. un. C. de venat. ferar. num. 16.* Certè Augustinus ipse *anteced. can. 8.* spectaculorum facit mentionem, & ta- met si venatio arenaria lege Constantini prohibita fertur, tamen exinde non sequitur, Augustini ævo eam aliquan- do repetitam non fuisse, cum & deinceps Justiniani ad- huc tempore talia spectacula frequentata fuisse *ex Nov. 105. c. 1. & Nov. 115. c. 3.* doceamur. Quod vero sententias reliquorum Patrum antiquioris Ecclesiæ attinet, illæ qui- dem

dem venationem proprie dictam impetunt, sed in abusi-
bus suis velut immersam, & quoad eos, qui nimio ejus a-
more atque studio tenentur. Quo pertinet Augustini
regula *Can. 1. distinct. 41.* tradita: *in omnibus talibus non
usus rerum, sed libido utentis in culpa est.* Ceterum quo-
minus venatio omnino improbari possit, vel hoc vetat,
quod ipse Deus leges venationibus præscripserit *Levit.
XVII. 13.* id quod venationes licitas esse præsupponit.

POS. VI.

Cum, sicuti jam supra monuimus, Deus & natura a-
nimalia fera omnibus hominibus fecerit communia, par
videtur esse, ut ex eadem naturæ lege acquirantur cui-
libet primò ea capienti, quemadmodum ex Chrysippo &
Jurisconsultis annotavit *Cicero lib. 3. de finib.* Unde & inju-
riarum agi potest adversus eum, qui aliquem venari aut
in mari piscari prohibet *l. 13 §. fin. de injur. l. 2. §. 9. ff. ne quid
in loc. publ.* Quæ jura licet de piscatione tantum loquan-
tur, tamen etiam procedunt in venatione *arg. l. 9 §. 5. ff. d.
usufructu.* Adeo vero naturalis ac communis est omni-
um libertas, ut etiam in fundo vel nemore alieno pateat
cui libet, priusquam à Domino fundi prohibeatur *l. 3. §. 1.
ff. de acquir. rer. domin. l. 16. ff. de servit. præd. rust. §. 12. §. de
rer. divis.* Imò vero nec illæ quidem feræ, quæ in sylvis cir-
cumseptis vagantur, à nobis possidentur, quoniam scili-
cet relictae sunt in libertate naturali, ut scriptum reliquit
Paulus *l. 3. §. 14. ff. de acquir. vel amitt. possess.* qui, si intelli-
gatur de sylva circumsepta non tamen prorsus præclusa,
sed ex qua elabendi via competat, certè censuram Grotii
& Wissenbachii non meretur.

POS. VII.

Hæc, quæ dixi, indicio sunt, venandi libertatem na-

A 3

tu-

turalem jure Romanorum intactam illibatamque perstir-
rifle. Jure vero Canonico Clericis venationibus & syl-
vaticis vagationibus interdictum est, adeo, ut contra faci-
ens Episcopus tribus mensibus à communione, Presby-
ter duobus, denique Diaconus ab omni officio suspenda-
tur *Can. 2. distinct. 34. & t. 1. x. de Clerico venat.* Equidem
Canonistæ, ne nimium detrahant Clericis, prohibitiones
canonum accipiunt de venatione periculosa & clamoro-
sa, eaque, quæ cum armis fieri solet, atque hinc statuunt,
sanitatis vel recreationis causa clericos venationibus uti
non prohiberi, dummodo id faciant cum silentio & mo-
destia, Seb. Medices *de venatione, piscatione &c part. 1.
quest. 3. & 8.* Georg. Mohr. *de jure venandi, aucupandi
part. 1. c. 1. num. 45.* Verum enim vero, si dicendum quod
res est, interpretatio ista Canonistarum non satis vel ca-
nonum textui, vel priscis Ecclesiæ institutis consentanea
videtur. Sane in Concilio Agathensi *Can. 55.* verbis ad-
modum generalibus cautum fuit, Episcopis & Presbyte-
ris & Diaconis canes ad venandum aut accipitres habere
ne liceat. Idem deinceps statutum est in Synodis Epau-
nensi, Meldensi, Aurelianensi, Francica sub Zacharia Pa-
pa & aliis, quæ referuntur ab Ivone, Burchardo & ab ipso
Raymundo de penna forti, sub speciali titulo *de clerico ve-
natore.* Quid quod Nicolaus I. Papa *Can. 1. distinct. 34.* verbis
maxime generalibus & talibus, quæ nullam admittunt
exceptionem utitur, dum ait: *Ab omnium bestiarum vel
volucrum venatione penitus alienus existat,* & in sequenti-
bus comminatur excommunicari eum debere pro vena-
tionis delectatione, si parere contemserit, adeoque di-
sertè innuit, eam etiam venationem, quæ delectationis &
recreationis causa fit, clericis interdictam esse. Instituta
Eccle-

Ecclesiæ primitivæ quod attinet, hæc erant, ut Clericorum morum gravitate & vitæ genere omnibus aliis antecellerent, Bernhard. *Epist.* 28. At enim per venationis exercitium illam vitæ morumque sanctitatem immaculatam servari Nicolaus Papa negat, ad stipulante Ivone Carnolensi Episcopo ad istam Nicolai decretalem apud Gratianum. Sed & rationes, quas colligunt Doctores, imprimis Seb. Medices *dict. quest.* 8. & Franciscus de Amaya *ad l. un. C. d. venat. ferar. num.* 67. *seqq.* maximam partem ita comparatæ sunt, ut etiam quietam & recreativam venationem Clericis vetitam arguere videantur. Potius igitur est, ut statuamus, præeunte potissimum B. Zieglero *de jurib. Majest. lib. 2. c. 14. §. 42.* rectius abstinere Clericos ab omni venatione, qualiscunque ea sit, cum fieri nequeat, ut non aliqua subinde inanis ex ea delectatio in animo exoriatur, quæ ubi se in externos mores profundat, procul dubio contemptum parit.

POS. IIX.

Neque verò prohibitio venationum circa Clericos constitit, sed postea constitutione Friderici quoque ad Laicos quodammodo porrecta est; quandoquidem is expressè edixit, ut nemo retia aut laqueos suos, aut alia quælibet instrumenta ad capiendas venationes tendat, nisi ad ursos, apros vel lupos capiendos *ll. f. 27. §. 5.* adeoque venationem subditis interdixit, & quibus voluit, postea pro beneficio concessit. Quanquam probabile est, quod putat Laudensis, constitutionem Friderici tanquam juri veteri derogatoriam hæctenus accipiendam esse, ut venari in alieno non liceat, in suo vero liceat venari & aucupari cum omnibus instrumentis etiam quidvis, præter apros, ursos & lupos. Ceterum nemo literatorum ignorat

rat, quanta post factam ex oriente in occidentem tempore Caroli M imperii translationem, cum moribus juris etiam mutatio successerit, quantum discriminis in vita tota feudorum clientelæ pepererint. Nemo igitur mirari debet, si, postquam Nobilitas clientelis potissimum Principalibus devinciri cœpit & jurium Regalium distinctio exquisitior invaluit, venationes etiam alio loco inter homines esse cœperint, quam ante apud Romanos fuerant. Imo successu temporis venatio privatis permultis in locis omnino fuit adempta, adeò ut hodiè ne Nobilibus quidem in propriis sylvis venari liceat; Id quod nimis tritum atque oppido evidens est, *Carpzov. pract. Crim. quest. 84. num. 6. seqq.* Finkelthaus, *observ. 41. num. 6. seqq.* Richter. *Decis. 16. num. 3.*

POS. IX.

Jurene vero an injuria Principes subditis jure venandi interdixerint, paucis nunc perpendendum est. Sunt certè, qui existimant, etiam hodiè venandi facultatem liberam esse debere, & Principes eam prohibere non posse, præsertim in nemoribus & agris ad ipsos jure proprietatis non spectantibus, quos longa serie recensent Mohr *de jure venandi &c. part. 1. c. 2. n. 20.* & Nicol. Everhardus *Volum. 1. consil. 10.* Imo Barthol. Fumæus, præeunte Cajetano, eò progressus est, ut hujusmodi prohibitionem tyrannicam vocaret, statueretque, prohibentes venationem peccare mortaliter. Quemadmodum adhuc dum in locis non nullis Principes abstinent jure prohibendi & liberam omnibus venandi potestatem permittunt, notante Knipschild. *de civit. Imper. l. 2. c. 7. n. 20.* Momenta, quibus illi nituntur, ex jure divino & naturali arcescunt. Verùm in illis, quæ juris naturalis esse dicuntur,

atur, multum interest, utrum sint ex jure præceptivo, an
permisivo. Præceptivum quidem, quod & alii positivum
nuncupant, immutabile est, adeoque Principium po-
testati & arbitrio minimè subjacet. At permisivum, quod
aliis negativum dicitur, cum nihil de realiqua statuatur,
sed potius dispositioni legis humanæ rem subjiciat sua
natura variatim est mutabile, ideoque abrogationes &
temperamenta indies recipit. Atqui venatio est juris
naturalis negativi. Nam feræ jure naturæ non sunt com-
munes positivè & affirmativè, quia omnium propriæ sunt
communis dominii causa, sed negative, quia nullius
sunt, & jure naturæ nulli sunt applicatæ; Idcirco licet
secundum primævum hominum statum venandi libertas
omnibus competat, tamen ea postea non malè restringi
potuit, ut certo tantum hominum generi ista uti frui li-
ceret. Imò lex humana potuit eam uni potius quam al-
teri ex causa concedere. Neque res communes ideo di-
cuntur, quod plane respuant privatum dominium, sed
ut origines dominiorum rectius distinguantur; Et pa-
rum validia est collectio: hoc est jure naturali permis-
sum, ergò per legem humanam prohiberi non potest.
Etsi enim lex civilis nihil possit præcipere, quod jus na-
turæ prohibet, aut prohibere quod præcipit, potest ta-
men naturalem libertatem circumscribere & vetare,
quod naturaliter licebat, atque etiam ipsum dominium
naturaliter acquirendum vi sua antevertere. Pari rati-
one negatur, venandi libertatem potestatemque promi-
scuam jure divino præcipi; Imò vero venatores in Bi-
bliis malè audiunt, & cum stomacho fermè semper no-
minantur, ut de Caino, Lamech, Nimrodo, Ismaele &
Esau, viris venatoribus robustis, Dei & hominum con-

B

temto-

remtoribus, ac proinde nec ipsi Deo valde gratis, legimus. Sed & jus divinum, quod rem aliquam non prohibet, sed de actis hominum loquitur, & in his aliquam præscribit formam, lege humana, eaque rationabili distingui potest, quod ex exemplo probationis per duos testes aliisque evidenter liquet.

POS. X.

Neque hæc legis humanæ prohibitio justis destituitur causis, quas alii sollicitè colligunt & coacervant. Potissimæ mihi videntur, ne videlicet homines plebeji seu privati à rebus agendis abducti, otio indulgere & latrociniiis asvescere incipiant, quibus & alioqui nemora infesta esse solent, tum ne omne ferarum genus per iteratas & promiscuè omnibus permissas venationes funditus extinguatur & ad interneccionem devastetur. Consequens est, ut quo modo, quave ratione Principes sibi solis jus venandi vindicaverint, dispiciamus. Zoannettus de duplici venat. num. 48. seqq. & Hahnus ad Wesenbec. in ff. de acquir. rer. domin. num. 7. arbitrantur, jus hodiernum Principum ex præscriptione temporis immemorialis petendum esse. Sed vereor, ut hæc sententia subsistere possit, quam etiam Franzkio exerc. 4. quest. 2. & Zieglero de jurib. majest. lib. 2. cap. 14. §. 18. displicere video. Laudatus Franzkius duas Zoannetti & Hahnii sententiæ contrarias rationes affert, tum quia venatio habile objectum præscriptionis non est, tum quia subditi contra Principes imperio & potestate utentes jus suum defendere nequeunt. Quo minus verò prima Franzkii ratio mihi satisfaciat, ideò moveor, quia tralatitii juris est, etiam rebus meræ facultatis & ex jure gentium descendentibus, quorum referenda est venatio, certo casu præscri-

præscribi posse; Videlicet ubi unus alteri ea facultate u-
tenti contradicat, & is in ea prohibitione acquiescat, ut
post Balbum aliosque deduxit Carpz. 1. Resp. 36. n. 8. & Resp.
43. n. 15. Alteram tamen Franzkii rationem, quam Zie-
glerus laudat §. 19. & ego probo. Sanè præscri-
ptio præsupponit patientiam ejus, contra quem præ-
scribitur, eamque liberam & ita comparatam, ut contra-
dicere præscribenti is possit adversus quem præscribitur,
cum præscriptio ex violento actu nunquam acquiratur.
At profectò subditis vix licebit contradicere, si quid Prin-
ceps supremus in suo territorio constituerit. Quomo-
do ergo tum præscriptio habebit locum? quæ & alias nec
marito contra uxorem, nec Parentibus adversus liberos
competit. Neque melior est opinio Riemeri in *quest.
jurid. decad. 4. coroll. 4.* utpote qui ad occupationis titu-
lum recurrit, & Principem venandi jus occupantem tam-
diu alios prohibere posse statuit, quoad ipse in possessio-
ne juris istius est; cum certè occupatio omnis præsup-
ponat rem vacuum & in medio positam, quæ vacuitas
quia in privatis fundis nulla est, facile hinc colligitur,
Principem nuda occupatione jus istud venandi subditis
suis auferre non posse. Quamobrem Riemerum hoc
nomine laudatus Franzkius notat.

POS. XI.

Potius itaque est, ut cum Franzkio & Zieglero jus
prohibendi, quod Principes circa venationes sibi asseru-
erunt, ex imperii & superioritatis territorialis viribus
arcessamus. Qua ratione nihil est verius, & si in clara
luce oculos claudere noluerimus, nihil manifestius,
quam venationes inter Regalia computari debere. Et
valdè infirmum est argumentum ab enumeratione eo-

rum, quæ II. f. 56. referuntur, ductum; Cum etiam alia sint regalia, ibi non commemorata, ut jus collectandi &c. Quamquam textus expressè piscationum meminit: Jam vero nemo tantopere rerum omnium ignarus est, qui venationem ferarum nobiliorem præstantioremque piscatione esse inficias ibit. Quod si expressius requiratur testimonium, observandum quod scribit Carolus Sigonius de regno Italia lib. 13. Fridericum I. Imperatorem Guidoni Guerra Comiti in Etruria cum bonis etiam regalia concessisse & inter cætera expressè nominata etiam venationes. Ac nisi ita esset, quotidianus saltem usus diversum sentientes confutaret, dum passim non nisi pro beneficio regali aut Principali venationes æstimantur. Adde, in adducto textu jurisfeudalis enumerari saltim præcipua regalia, quæ cum jam longo tempore deperissent, Episcopi & Proceres & civitates Italiae Friderico Imperatori restituerunt, Cujacius *ibid.*

POS. XII.

Excutiendus nunc est articulus, cujus sit fera contra prohibitionem Principis capta, an capientis, an Principis prohibentis. Quæ in re circa ipsum prohibitionis tenorem discrimen est. Quod si non Princeps simpliciter prohibuerit venationem, effectus prohibitionis quidem hic est, ut ipse venandi actus injustus sit, & ad eò is, qui contra prohibitionem venatus est, peccet poenamque promereatur; Ceteroquin ad acquisitionem feræ captæ non extenditur, consequenter is, qui venatus est, occupatione feræ eam in dominium redigit, non Princeps. Neque enim is simpliciter prohibendo venationem illico capientem incapacem reddere voluisse acquisitionis domini ferarum, neque ad eò sustulisse modum
istum

istum acquirendi ex jure gentium credendus est, sed hoc duntaxat sensisse, ut ne quis prohibitioni à se factæ contravenire audeat. Unde colligitur, venantes in alienis sylvis & saltibus simpliciter prohibita venatione furtum non committere, consequenter nec ad restitutionem captæ feræ ne quidem in conscientia foro & animæ judicio obligari Mohr. *de jure venandi* § c. part. 1. c. 3. num. 8. At si constet Principem prohibendo venationem simul interdixisse, ne capientes ferarum captarum dominium acquirant, tum vero dubium non est, capientem, quod cepit, suum non facere posse. Neque enim negari potest, Principem dominii acquisitionem, subditis suis competentem, lege positiva antevertere, & modum istum acquirendi infringere atque statuere posse, ut jus occupandi res, quæ sunt nullius, non omnibus, sed sibi soli competat, utque occupatio illa à privatis facta, effectu suo destinatur Zigler. *de jurib. Majest. lib. 2. c. 14. §. 25. 26.* ubi à contraria sententia, quam antehac in notis ad Hug. Grotium l. 2. c. 2. num. 5. defenderat, recessit. Illud tamen adhuc hic monendum est, hodiè ejusmodi interdictorum Principis receptam esse explicationem, ut ex nuda prohibitione venationis simul dominii acquisitio ex exclusa censeatur, idque Principi vindicetur, hoc prætextu, ac si Princeps ipse ministerio venantis feram cepisset, quod laudatus Zieglerus quoque annotavit *dict. c. 14. §. 24. in fin.*

POS. XIII.

Quod dixi Principes Privatis interdicare venationibus easque sibi solis adscribere posse, coarctandum est hætenus, ut nihilo secius tum cuilibet permissum sit animalia nociva ac periculosa, cujusmodi sunt leones, ursi

B 3

& lupi

& lupi, venari pro purganda provincia *l. un. C. d. venat. ferar. II. f. 27.* Qua de re legi meretur Gilman. *rer. judicat. l. 2. decis. 20. num. 2.* Tamen si hodiè in Germania hoc non observatur, nec ab iis, qui Regalia habent, admittitur, ut testis est Sixtinus *de Regalib. l. 2. c. 18 n. 78.* Quod intelligendum puto de jure venandi. Alioquin bestiam incurstantem & vitæ periculum intentantem hodiè impunè occidi nemo facile inficias ibit. Quemadmodum etiam jus occidendi à jure venandi expressè distinxit Imperator Honorius *l. 1. C. Theod. de venat. ferar.* Imo sunt, qui jus istud occidendi extendunt ad feras segetibus & pratis & messibus & vineis nocentes Klock. *vol. 1. Consil. 30.* Quanquam in Gallia ex constitutione Caroli VI. feras damnas inferentes occisæ Domino jurisdictionem & jus venandi habenti restituendæ sunt, testante eodem Klockio *cit. loc.* In Saxonia Electorali anno 1691. & 1692. habita consultatione Statuum Provincialium cautum est, ut feras damnas minantes ex agris abigere arcereque liceat. Quod & post Galliam tradit Bocerus *de Regalib. c. 1. num. 70.* ubi & addit, jus venandi habentes permittere debere subditis, ut latrantes canes vel molossos, quibus feras bestias fugent, alant &c.

POS. XIV.

Illud vero extra dubium positum est, Principes prohibentes venationem teneri ad restitutionem damni vicini illati ex multitudine animalium, quæ in loco prohibito ob interdictam venationem enutrita exterius erumpunt, & messibus ac segetibus exitium devastationemve inferunt. Neque justa est excusatio prohibentium venationem, si permiserint ferarum occisionem, quoties proprium fundum egressæ in vicinorum agros divertent, rint,

rint, ut Covarruvias tradit in *C. peccatum part. 2. §. 8. n. 11.* Quin etiam, si quis continua sua & suorum vigilia noctu ac interdiu ab erumpentibus feris possessiones defendit & damnum evitavit, tum quoque valor vigiliae & laboris illius inter damna computandus erit, Molina *de justit. & jure disput. 47 f. 227. vers. si quis.* Equidem Laymannus *Theolog. moral. lib. 3. tract. 1. c. 5. n. 16.* distinguit, utrum Princeps per liberum populi consensum seu renunciationem jus venandi acquisiverit, an verò sine tali consensu, ut hoc demum, non illo casu damnum refundere teneatur. Verum hanc distinctionem meritò improbat Zieglerus *de jurib. Majest. l. 2. c. 14. §. 29.* cum utique nunquam videantur subditi in damnum rei suae familiaris consensisse.

POS. XV.

Quemadmodum in genere Regalia acquiruntur concessione & praescriptione, & quod concessionem attingit, vicissim vel privilegio, vel investitura sive infeudatione, Sixtin. *d. Regalib. l. 1. c. 5. n. 1. & 6.* ita quoque hi duo modi circa jus venandi feras concurrunt, ut proinde istud jus pariter vel concessione vel praescriptione constitutur. Concessionis duo dixi esse genera, privilegium & investituram. Circa concessionem in genere nihil refert, utrum per se venationes concedi, an cum territorio dicamus, cum quotidie una cum fundis Vasalli his investiantur. In eo tamen discrimen cernitur, quod in dubio venandi jus magis territorio quam jurisdictioni adhaereat, ubi separata est jurisdictionis & aliorum territorii jurium ratio, quemadmodum in magna quadam causa Vitembergae pronunciatum testatur Heigius *part. 1. quest. 15. n. 54.* & Schoppius *de Doman. Franc. lib. 3. tit. 22. n. 6.* refert, Senatum Parisiensem mota in foro de venatione
contro-

controversia inter possessorem fundi clientelaris, & Juridicum Dominum superiorem, venationis jus possessori in feudis propriis liberum fore, decrevisse, tanquam clientelis feudoque adscriptum, non jurisdictioni. Ne igitur quis sibi à Zoanetto *in l. 2. C. d. pact. inter emt. & vendit. num. 104.* imponi patiatur, dum ibi jurisdictioni Nobilium debitam venationem censet.

POS. XVI.

Cum jus venandi feras privilegio conceditur, concessio ita intelligenda est, ut ne lædat jus tertii *arg. l. 2. §. 10. C. 16. ff. ne quid in loco publ. l. 4. C. d. emancipat. liberor.* Neque enim Princeps unquam præsumitur tollere velle jus alteri quæsitum, etiamsi rescribat in materia, in qua pro voluntate sua alteri potest jus auferre *cap. 5. x. de auctorit. & usu pall. cap. 15. x. de offic. & potest. delegat. Schurff. cent. 3. consil. 1. vol. 1. consil. Argentorat. consil. 13.* Sequitur altera species concessionis investitura, ubi imprimis disquiri solet, si Princeps aliquem investiat cum venationibus in genere, mit denen Jagten / an tum Vasallo omnis generis feras venari liceat. Quod si ex jure hæc quæstio definienda est, verior videtur sententia affirmans, quam etiam Heigius probat *part. 1. quæst. 15.* quia indefinita & generalis oratio indefinitè & generalitèr est intelligenda, & quod in genere dicitur, ad omnes species extenditur *per vulg.* Veruntamen nunc passim in Germania præprimis, hæc distinctio invaluit, ut minorum quidem ferarum indagatio Vasallis simplici concessione venationis indulta credatur, non autem majorum ferarum, vulgò nigricantium atq; rubentiū, des hohen rothen und schwarzen Wildes. Quanquam nec hæc opinio specie destituitur, scil. quod generali concessione non transe-

ant

antea, quæ Princeps vix specialitèr alicui concedere so-
let arg. c. 1. d. R. f. in 6to l. 6. ff. d. pignor. Finckelthaus. ob-
serv. 41. num. 15. seqq. Carpz. part. 3. Constit. 32. def. 17. n. 14.
Richter. Decis. 16. num. 4. Neque, si usum Germaniæ pas-
sim attendas, sub concessione minoris venationis, des
Kleinen Wende-Beetz / comprehendi creditur der
Auerhahnen Fatz / und die Reiger Beetz mit dem
Blaufuß / Habich &c. zu treiben / cum à Principe inter
rarissimas venationum species summo fere loco habeatur
Lindenspur dissert. de imper. & famil. orig. 130. num. 11.
ubi etiam eò refert venationem ursinam, die Bären-
Jagt; licet hæctenus dissentiat Speidelius tit. Jagen/
eumque, qui altam venationem habet, licitè usum in
suam sylvam venientem capere posse autumat.

POS. XVII

Alioquin generali aliqua infeudatione venationem,
cujus specialiter non est facta mentio, non compre-
hendi communiter à Doctoribus approbata est sen-
tentia, ut receptissima dici possit auctore Molinæo in
Consuet. Parisiens. tit. 1. §. 1. gloss. 5. n. 55. Neque cum su-
pra posit. XV. dixerim jus venandi diversam esse speciem
à jurisdictione, dubium esse potest, licet merum mix-
tumque imperium alicui concessum sit, tamen venatio-
nem simul concessam non intelligi Sixtin. de regalib. l. 2.
c. 28. n. 57. Multoque magis dicendum est jus foresti con-
cessione meri & mixti imperii non contineri, cum jus fo-
resti majus ac potentius sit jure venandi, & simul jus pro-
hibendi & mulctandi complectatur. Sed & sylvæ in feu-
dam concessa hæud quaquam venatio comprehensa cen-
setur. Schrader de feudis part. 3. c. 4. num. 47. Ne-
que concessio fundi alicujus usufructu universali pro-

C

tinus

tinus concessa videtur venatio, si hujus expressè mentio
haud fuerit facta, quemadmodum in facultate Juridica
Lipsiensi anno 1648. responsum refert Carpz. *part. 2. de-*
cis. 109. Tali verò concessione, quæ generaliter & inde-
finite regalia concessa sunt, rectè dicemus etiam venatio-
nem comprehendi, cum præsertim venatio non sit de eo-
rum regalium genere, quæ Imperatori singulariter, in
signum supremæ potestatis & præminentia reservata
sunt, Sixtin. *dict. c. 18, n. 53.* Ceterum venatione simpli-
citer concessa majorum etiam ferarum, non concessum
videtur exercitium venationis, quod fit trajiciendo feras
sclopetis & bombardis, *durch pürschen und schießen /*
ut vulgò Nostrates loquuntur, utique, si Wehnerum in
observ. pract. verb. Forstrecht Carpzovium part. 3. decis.
287. & Bidenbachium quest. Nobil. 17. consulamus, hac
potissimum ratione motos, quod feræ ex sonitu bombar-
darum disturbari, ac in fugam conversæ sua lustra relin-
quere soleant, Princeps autem etiam in concessione lar-
ga non ea largiri præsumatur, quæ in detrimentum juris
proprii vel Reipublicæ tendunt, ac nunquam, vel non si-
ne difficultate, impetrari solent. Quæ ratio utcunque
comparata sit, tamen certum est, usum & consuetudinem
illam sententiam tueri, ut haud expressè determinato ve-
nationis exercitio, sclopetis & bombardis, mit pürschen
und schießen / non nisi per canes & retia, mit Hunden
und Stellen / jus venationis concessum intelligatur. Ne-
que, quod ad regalia Principis attinet, tam attendendum
est, quid Bartolus & Baldus scripserit, quàm quid aula
observet. Hinc & Principes venationes ex gratia con-
cedentes, exercitium cum sclopetis & bombardis haud
rardò verbis expressis exprimunt. Quin & eo Principes
jus

jus forestæ extendunt, ut si in alieno territorio illud habeant, subditis illorum locorum, adeoque extraneis, exercitia sclopetorum non permittant. Nec obstat l. 3. §. 2. ff. d. riv. Ibi enim fistulas in rivo hæctenus collocari dicitur, si sine incommoditate alterius id fiat. Atqui modo ostensum est, venationem cum sclopetis feris maximè noxiam esse. Quæstio hac parte superest, an is, qui habet jus venandi, succisis lignis sylvam cingere possit, ob derjenige so macht hat zu jagen / auch zu hâgen besugt sey? Gailius affirmat lib. 2. observ. 68. n. 6. idque auctoritate Zasii vol. 2. consil. 6. Verum rationem necessariæ consequentiæ, quam Gailius urget, ut scilicet, wer macht zu jagen / auch macht zu hâgen habe: non perspicio, cum negari non possit, venationem da kein Hâge enthalten / nihilominus & quidem satis commodè per canes & retia fieri posse. Qua de causa Mindanus in process. Camer. lib. 2. c. 41. illam Gailii consequentiam non injuria ineptam dicit, ejusdemque sententiam alioquin procedere putat, si hoc sine præjudicio tertii, qui forte ibi jus pascendi, lignandi vel simile habet, commodè fieri queat. Ex quo apparet, sylvam aliter cingere non licere, nisi quis jus illud, ein Hagen zuschlagen / antiquitus obtinuisse. Bidenbach. quest. Nobil. 17.

POS. XIIX.

Circa investituram duæ adhuc exsurgunt præcipue quæstiones. Prima est, an Dominus concedens Vasallo jus venandi alienum in feudum, teneatur de evictione? Distinctione hic opus est inter Vasallum scientem & ignorantem. Si Vasallo scienti jus alienum venandi in feudum datum sit, Dominus ad evictionem defensionemve Vasalli non obligatur II. f. 25. At si Vasallo igno-

C 2

ranti,

ranti, tum verò obligatur *II. f. 8. § 25.* Imò & primo casu, sciente sc. Vasallo, tenetur, si tempore infeudationis Vasallus per pactum sibi prospexerit de evictione, quod cautelæ loco inculcat Mohr. *de jure venandi § c. part. 2. c. 2. n. 16.* Secundo disquiritur, si jus venandi in uno eodemque loco à Principe duobus diversis temporibus in feudum concedatur, uter eorum præferatur? Respondent Doctores, priorem præferri, quia concessio semper in dubio intelligitur facta sine præjudicio & læsione prioris, maximè cum Princeps præsumatur circumventus importunitate impetrantis vel priorem concessionem oblivioni tradidisse *arg. l. 2. C. d. fund. § saltib. rei domin.* Huc pertinet quod Baldus ait *consil. 327. n. 4.* Principem unum debere habere calamum & unam linguam, non plures; item debere esse immobilem, sicut lapidem angularem & polum in coelo. Unde porrò Doctores concludunt, legem *15. C. d. rei vindic.* officium suum perdere in Principe, utpote in quo singulariter receptum esse existimant, ut rei concessæ vel donatæ dominium statim absque ulla traditione transeat Covarruv. *lib. 2. variar. resolut. c. 17. n. 3.*

POS. XIX.

Sequitur alter modus acquirendi juris venandi, præscriptio, ad quam à privilegio vel beneficio Principis validè argumentum duci solet secundum Felinum *in c. 11. X. de prescript. n. 6.* Qualis autem præscriptio hic intelligatur, paucis nunc videndum. Nimirum discrimen est in eo, contra quem præscribitur. Contra Imperatorem aliumve superiorem non recognoscentem opus est lapsu temporis immemorialis *arg. c. 26. X. d. V. S.* contra aliū autè sufficit præscriptio longissimi temporis sine titulo *r. c. C. de*

C. de præscript. 30. vel 40. annor. vel longi temporis cum titulo arg. l. f. inf. C. de præscript. long. temp. Idque indifferenter sive agatur de transferendo formato jure venandi, sive de formando & noviter acquirendo, quod antea nullum fuit *Mynsinger 4. observ. 29.* Imò si Princeps salus ferarum habeat non jure principatus, sed ut privatus, tum verò adversus eum præscriptio eadem, quæ adversus privatum obtinet, admittenda est, ut post Baldum & Cravettam statuit *Mohr. de jure venandi &c. part. 2. c. 2. n. 20.* Quid autem, an si Vasallus contra Vasallum, puta Nobilis contra Nobilem præscriptione jus venandi acquirat, Princeps teneatur tanquam Dominus directus præscribentem agnoscere pro Vasallo, illumque in feudo juris venandi investire? Quod affirmandum est cum *Cravetta de antiquitat. tempor. part. 4. §. absolutis. n. 27.* tum quia ejusmodi Vasallus semel præscriptione jus utile acquisivit, quod ipsi vicissim à Domino interverti non potest, tum quia hic nullum vertitur Domini directi præjudicium, cum ipse retineat jus directum, recipiat juramentum fidelitatis, servitia, ut antea. Quod autem dixi, contra Principem non nisi præscriptionem temporis, cujus memoria non extat, locum habere, deinceps etiam *Recessu Imperii de anno 1548. §. wo aber innerhalb Menschen gedenden 64.* cautum est, & in foro quoque Saxonico receptum, nihil obstante sanctione *D. Augusti Electoris in Ordinat. provinc. de anno 1555. tit. daß keiner auff des andern Grund und Boden &c. §. So wollen wir /* utpote quæ de sola præscriptione statutaria annorum videlicet triginta anni & diei exaudienda est, ad præscriptionem verò temporis immemorialis haud extendi debet, siquidem hæc nunquam submoveretur verbis

C 3

genera-

generalibus præscriptionem excludentibus. Quem in modum etiam Scabini Electorales apud Carpzovium *part. 2. Constit. 3. def. 25.* & Jenenses apud Richterum *decis. 16. n. 3.* consulti responderunt. Conf. Ziegler. *de jurib. Majest. l. 2. c. 14. § 44. seqq.*

POS. XX.

Ad dijudicandam materiam præscriptionis respiciendum est ad possessionem, ut quæratur, in quibus ferarum speciebus possessio obtenta & præscriptio completa sit. Quod enim alias dici solet, tantum præscriptum, quantum possessum, hic quoque locum sibi vendicat. Neque qui minores saltem feras cepit & majoribus abstinuit, has quoque completa præscriptione capere poterit. Eaque acquisitio per præscriptionem non minus, quàm per concessionem ita fieri potest, ut duobus nobilibus in una eademque sylva uno vel diversis modis, utputa uni in minoribus, alteri in majoribus feris jus venandi competat; idque usu in Germania multis in locis observari tradunt Gail, *de pignorat. c. 24. num. 7.* Mohr *de jure venandi & c. part. 1. num. 68. & part. 2. num. 8.* Ceterum quod dictum est, præscriptionem esse stricti juris, quoque ad sententiam extendendum *l. 63. ff. de re judic. l. 51. Cap. 51. plur. una sentent;* Quanquam hæc peculiaris ac distinctus modus constituendi juris venandi vix nominari potest, cum certè concessionem præscriptionemve præsupponat, illosque modos non novet aut tollat, sed potius augeat *l. 2. c. d. pact. l. 7. c. d. judic. l. 41. §. 1. ff. de fidejuss. l. 10. ff. d. pign. act. l. 16. §. 5. l. 13. §. 4. ff. de pign. l. 26. §. f. jun. l. 27. 28. 30 ff. d. jurej. l. 26. ff. d. O & A.* Hinc facillè elicitur, sententiam, in qua jus venandi vulpes & lepores expressum est, ad capreolos aliqua interpretatione traduci non posse. *Vol. 1. Consil. Argentorat, 88.*

POS.

POS. XXI.

Superest hac parte, ut investigemus, numquid jus venandi vel concessione vel præscriptione acquisitum personale sit an reale. Qua in re Doctores mirum in modum concertant. Sunt qui venationem ad servitutum realium species erinibus quasi trahere conantur antesignanò Zafio *singul. intell. l. 1. c. 11.* eo innixi fundamento, quod venatio ad heredes transmittitur. Verùm cum venatio non à re rei sed personæ illi etiam, quæ in vicinia prædium nullum possidet, debeatur, facile apparet, eam jus reale seu prædiale minimè esse. Neque Zafius hanc rationem satis validè evertit, dum dicit venationem ex hoc nemore villæ vicinæ deberi. Hoc enim non de villa ipsa, quid enim ad venatum ineptius? sed de hominibus, villæ habitatoribus intelligitur. Si igitur hominibus & sic personæ debetur, quæ jus reale seu prædiale esse poterit? Accedit, quod venatio plerumque illi debeatur, cujus est territorium, ergò jus prædiale non erit. Quas difficultates alii animadvertentes media quasi via incedunt & venationem servitutem realem esse quidem negant, sed nec simpliciter jus personale esse volunt. Quam opinionem præcipue fovet Zoannettus *in l. 2. C. de pact. int. emt. & vend. num. 204.* Sed eum hæcenus labi eleganter ostendit Pruckmannus *de venat. c. 2. num. 11.* statuens, venationem simpliciter jus personale esse. Nec obstat, quod ad heredes sit transitoria, cum tamen jus personale cum persona dispereat atq; evanescat. Nam venatio cum qualibet persona, quæ jus venationis habet, extinguitur, sed deinde per novam investiturâ in cujusq; heredis persona redintegratur, exemplo ejus, quod de usufructu pro se heredeque suo in stipulationem deducto jure cautum reperitur.

POS,

POS. XXII.

De effectu juris venandi quoque non nihil agendum est: Ubi primò disceptari solet, an Dominus sylvæ possit ex parte vel in totum eam excidere in præjudicium alterius jus venandi prætendentis. Distinguit Besoldus *vol. 1. consil. 15.* an jus venandi expressè constitutum sit, an per præscriptionem, illo casu putat proprietarium nemora non posse extirpare, aut ad culturam reducere contra initium servitutis, hoc autem posse, quia patientia, quæ tum subest, debeat ad suos limites, nempe stantibus adhuc sylvis, re ferri, ergò extendi non queat, ad casum prohibitionis culturæ. Hinc aliam, pergit Besoldus, esse rationem præscriptionis juris affirmativi, ut liceat in alienis sylvis venari, aliam præscriptionis juris negativi, ne sylvas & nemora ad culturam redigere liceat, & in agros mutare, cum quoad hanc necesse sit, ut prohibitioni, ne colatur, factæ proprietarius per tempus ad præscribendum sufficiens acquieverit. Verum enim verò re penitus perpena verius videtur, jus venandi quocunque modo sive privilegio aut investitura, sive præscriptione constitutum sit in aliena sylva, tam efficax esse, ut proprietarius in præjudicium venationum formam sylvæ nequaquam mutare possit, quia notissimi juris est dominum proprietatis non posse in suo facere aliquid, quod tendat in detrimentum iuris quomodocunque alteri quæsit. *l. fin. ff. de usu & habitat. l. 20. §. 1. ff. de servitut. præd. urban. l. 13. §. 1. de servit. præd. rust. l. 1 §. 27. ff. de aqu. quotid. & est. v. l. ult. in fin. C. de servit. & aqua.* Quam rationem ipse Besoldus in terminis concurrentis præscriptionis urget *vol. 1. consil. 16.* Itaque quod hic afferri solet, quemlibet rerum suarum esse moderatorem, adeò ut in suo fundo facere liceat, etiamsi al-

teri

teri noceat, intelligendum est, quatenus tertii præjudi-
cium non vertitur. Neque magis proprietario permis-
sum videtur ius venandi alteri semel ritè constitutū cum
eradicacione & combustione arborum & lignorum, mit
Ausreutung und Ansteckung der Bäume und Hölzer/
irritum ac elusorium reddere, quam aliàs licitum est ei,
qui servitutem luminum aut prospectus ex præscriptione
debet, lumina aut prospectum denuò obscurare. Potius
ius venandi, & ius impediendi prohibendique illius, quò
inverti ius illud possit, inseparabili nexu coniuncta di-
cenda sunt, & unum sub altero comprehensum. Unde
etiam indifferenter, si sylva vastetur, ab eo, cui ius venan-
di competit, mandata sine clausula in Camera Imperii
impetrari ex Gailio testatur Sixtinus *de regal. lib. 2. c. 18. n.*

65. *quod ius venandi in sylva*

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

quod ius venandi in sylva

POS. III. XXII.

E diverso, me tacente, colligitur nihil secius domi-
num sylvæ ligna ex ea cadere & arbores ad usum vel refe-
ctionem ædificiorum, vel ob aliam necessitatem excinde-
re posse, at moderate (pflöglich) sineque juris venandi dis-
pendio arg. l. 2. ff. de religiof. junctis iis, quæ tradit Pinel-
lus in l. 2. C. de rescind vendit part. 2. c. 1. n. 25. Neque minus,
si nulla alia præter venationem nisi in lignis cadendis syl-
væ esset utilitas, ei, dummodo, quantum fieri potest, facta
recta maneat venatio, ligna ferire maximè ad ædificiorum
refectionem permittendum arg. l. 8. ff. d. usu & usufruct.
legat. l. 3. §. 2 l. 56 ff. d. usufr. Quæ ratione verò ligna ca-
dendo modus excedatur, qualisque excisio venationi no-
civa dicatur, ex arbitrio iudicis dependet Gilken *de præ-*
script. part. 1. c. 6. n. 11. Nova suboritur quæstio, glandis le-
gendæ jus in sylva, quæ venationem debet, cujus sit, an e-

D

jus,

ius, qui venationis jura possidet, an domini, cujus sylva est propria. Certè si qua inter dominum sylvæ & venatorem fuerit de fructus pactio, huic inhærendum est. Alioquin fructibus sylvestres in dubio venatori, in alimenta ferarum adjudicandos esse existimo, si enim omnes fructus auferrentur brevi feræ quæque fame perirent, venationisque exitium secum traherent. Cùm alimenta denegans, necare videatur *l. 4. ff. de lib. agnosc.* Quod verò restat ultra ferarum victum, fructuum, eorū præsertim, quibus homines communiter cum bestiis vescimur, uti sunt castaneæ, domini fundi, seu sylvæ erit, penes quem alias penitus inutilis remaneret proprietas, contra *d. l. 8. ff. de usu & usufr. legat.* Prukman. *de venat. c. 8.*

POS. XXIV.

An is, qui præscriptione jus venandi feras obtinuit in aliena sylva, dominium illius prohibere possit usu venationis, præsertim si ipse eam longissimo tempore non exercuerit, non inconcinnè in disceptationem trahitur. Quod ego negandum puto, hæc motus ratione, quod facultati vel actui in libero arbitrio nostro posito regulariter non præscribatur *arg. l. 2. ff. de via publ.* Non moveor, quod non usu temporis à lege definiti perdatur jus & privilegium nobis acquisitum, maximè quale est jus venandi, voluntarium. Nam hoc intelligendum est de casibus, in quibus est dare possessionem vel quasi, quam in proposita specie dare non est possibile; quod enim est in nostro libero arbitrio liberaque voluntate positum, ut faciamus de re nostra aliquid vel non faciamus, illud non potest per alium possideri, neque qui lapsu temporis jure requisiti venando sibi jus quæsit, ut etiam imposte-
rum venari possit, protinus dicendus est etiam acquisi-
vise

visse sibi jus prohibendi. Quamquam Baldus *in rubr. de rer. divis. col. 2. n. 2.* hactenus praescriptionem & consuetudinem distinguit, ut praescriptio sit quando aliquid auferitur uni & applicatur alteri; consuetudo autem, quando applicatur alteri, quod alii non auferitur, adeoque non communicatur. Facit, quod contra servitutem quaesitam in agro meo possum nihilominus uti fundo, in ea ipsa specie usus vel usufructus, cujus servitutem alius sibi acquisivit *l. 6 C. d. servitut. & aqu.* Praeterea, quod *l. 1 ff. de nundin.* legitur, privilegium nundinarum concessum a Principe non utendo per decennium amitti, speciale est, propter magnum praedictum aliorum, quod ibi vertitur. Qua de causa nobilem non posse prohibere civitatem venatione in suis praediis consuluit Colerus *consil. 19.*

POS. XXV.

Ad praesens argumentum quoque referenda est quaestio inter veteres Jurisconsultos admodum agitata: fera ab uno vulnerata & ab alio capta, cujus efficiatur? Trebatius voluit, feram vulneratam ita ut capi possit, spectare ad vulnerantem, si ipsam persequatur, nec ab alio capi possit *l. 5. §. 1 ff. d. acquir. rer. domin.* Cajus vero ibid. respondet feram vulneratam non aliter effici vulnerantis, quam si ab eo capta fuerit, quia multa accidere possunt, ut ea non capiatur. Cajum sequitur Justinianus *§. 13. §. 3. de rer. divis.* Quid autem si fera ita vulnerata sit, ut aliter fieri non possit, quam ut caperetur, ut puta quia sit fenum mortua, an tum statim efficietur vulnerantis? Affirmat Mohr. *de jure venandi & c. part. 1. c. 8. n. 10.* Cujus tamen auctoritate non obstante contrarium verius puto, quod & Theophilus sensit, nempe feram ab aliquo vulneratam, etiam lethali vulnere, non aliter effici vulnerantis, quam si ab eo capta

fuerit, & ideò si ea vulnerata, fugiens per alium capta sit, ipsius capientis fieri, tum propter generalitatem *d. l. 5. §. 1. ff. ex qua*, ut & aliis textibus apparet, realem cationem requiri, ut res occupata nostra fiat, tum argumento ducto à fera per retia & instrumenta venatoris illaqueata, quæ si per alium, quam apponentem retia, fuerit capta ex ipsius laqueis, ejus efficitur, non illius, qui rete posuit *arg. l. 55. ff. de acquir. rer. domin.* Neque dissentientis Mohri rationes, quas affert, tam prægnantes videntur, ut iis satisfieri non possit. Ait primò, rationem Caji tum cessare. At ego non puto cessare, nonne enim, ut ut maximè feræ lethale vulnus inflictum sit, nihil secius ea ab alio interveniente capi potest? Secundo debile est argumentum, quod Mohr. *ex l. 11. §. 3. junctâ L. 51. ff. ad Leg. Aquil.* arcescit. Neque enim sequitur: Is qui aliquem lethaliter vulnerat, tenetur de occisione, ergo etiam fera protinus efficitur ejus, qui eam ad mortem vulneravit, cum longè alia ratio sit legis Aquiliæ, alia occupationis; Illa respicit damnum, hæc lucrum occupationis, quod ut capessas, non sufficit potentia, sed actus apprehensionis necessarius est, ut antea dixi. Sed & infirma ista est ratiocinatio, quam Mohr. à contrario sensu ducit *ex l. 3. §. 3. §. 13. ff. de acquir. vel amitt. possess.* utpote contra disertum textum, præsertim cum facilius res amitti, quam acquiri possit. Denique dissentienti nihil opitulatur *d. l. 55. d. acquir. rer. domin.* quandoquidem ibi verba *si in meam potestatem pervenit*, omninò de actuali apprehensione intelligenda sunt. Etsi verò Trebatii sententia de jure scripto omnino fuerit reprobata, usu tamen & consuetudine invaluit, testante eodem Mohr. *dicit. c. 8. num. 5.* Hinc in multis Germaniæ partibus inter saltuarios & venatores receptum est,

fit, ut liceat feram bombardæ sphaera seu globo istam;
& vulneratam (welche schweift) fugientem extra pro-
prium domini venantis saltum vel sylvam viginti qua-
tuor horis uno cursu non intermisso persequi, vulgò
nachheilen oder nach setzen / & in alieno saltu vel sylva
capere. Quin & specialiter Jure Saxonico cautum, ut
feram vulneratam etiam in alieno persequi liceat, mo-
do id fiat absque inflatu corniculi venatorii & incita-
tione canum *per text. Land. l. 2. art. 61. junct. gloss.
Weichb. art. 21. in fin. Richter. Dec. 16. n. 4.*

POS. XXVI.

Restat hac tractationis parte, ut caput de actionibus
exequamus. Duo autem potissimum sunt remedia, quæ ra-
tione juris venandi competunt, nimirum interdictum uti
possidetis & petitorium confessoria actionis, utrumque non
directum quidem sed utile. In judicio possessorio etiam
unicum actum sufficere, eundemque unico etiam teste pro-
bari latè docuit Mohr. *de jure venand. part. 2. c. 5. n. 7.* Facit
Decisio Electoralis Saxonica I. Quod si uterque litigantium
se in quasi possessione juris venandi esse contendat, tum
verò ad auctoritatem personarum, qualitatem testimoniorum
& denique numerum testium respiciendum est, Mynsinger
4. obs. 38. Quanquam hæc tota res ex arbitrio boni & circum-
specti Judicis pendet, utpote cujus est considerata varietate
& qualitate actuum æstimare quantum fidei testibus adhi-
bendum sit *l. 3. §. 1. ff. de testib.* Fac, ab actore probari antiqui-
orem, à reo autem recentiore juris venandi possessionem,
inter in interdicto uti possidetis vincet? Puto vincere reum
arg. §. 4. J. d. interdict. etiam jure Canonico, non obstante *C. 9.
X. de probat.* utpote quod de probationis modo non objecto
loquitur, quemadmodum docuit Dn. Præses *in Resolut. LL.*

D 3

obst.

obst. Lauterbach. Tit. uti possidetis. quest. 1. Etsi hic dissentientem video Mohr. *c. 6. n. 4.* Quid autem, si argumenta utrinque sint æqualia? Tum verò si unus prior ad iudicium provocaverit reum absolvendum; utroque autem simul provocante, utrumque in possessione communi & pro indiviso tuendum esse tradit idem Mohr. *dist. c. 6. n. 10. & seqq.* Denique si non appareat, uter possideat, iudicis officio incumbit inter loquendo utrique parti præcipere, ut venatione in locis controversis abstineant, donec causa in ordinario iudicio fuerit discussa. Quin & Judex præsertim ob metum armorum quasi possessionem tertio interim committere potest. Quia de re prodita est constitutio super litigiosa possessione *Ordinat. Cameral. part. 2. tit. 21.* Unde & in Camera Imperii crebro exorta lre & contentione circa possessionem juris venandi mandata decerni solent, quandoque etiam sine clausula, utputa si sylva à Domino in detrimentum jus venandi habentis vastari proponatur, ut jam supra monui *Pos. XXII.* Conf. Sixtinus *de regal. l. 2. c. 18. n. 79.* Atque hanc interloquendi praxin ab Hispanis, Gallis ac Belgis receptam testatur Gail. *de pignoration. obs. 24. n. 3.*

POS. XXVII.

Quod dixi etiam in jure venandi interdictum uti possidetis, locum habere, contra Principem minimè extendendum est. Privatus enim contra Principem in puncto regalium jure possessorii summarissimi non utitur, tum *arg. c. 7. de privilegi. in 6.* tum quia hujusmodi usurpatio non quasi possessio, sed potius iniqua audit occupatio, quæ adeo nihil occupatori prodest, neque eum relevat ab onere probandi. Covarruv. *Tom. 2. pract. quest. c. 17. n. 6.* Menoch. *de retrin. poss. remed. ult. n. 24.* Unde & illud ex Petri Rebuffi doctrina enatum, Regem nusquam litigare sine possessione in his, quæ ipsi, ut regi summo jure conceduntur. Excipiunt tamen Doctores

pos-

possessionem decennalem: Ex hac enim oriri praesumptionem
tituli, eaque tanquam fortiori Juris communis ad effectum
hujus interlocutionis elidi putant. Ludov. Post. *obs.* 44. n. 23.
seqq. Quem in modum in Collegio Witembergensi pronun-
ciatum refert DN. PRÆSES *Conclus. Forens. Exerc. 1. conclus. 4.*

POS. XXVIII.

Inter cognata juris venandi feras referrī solet cum con-
venatio, die kuppel Jagt / tunc venatio precaria, vulgò *Be-*
standt oder *Gnaden-Jagt* / utriusque naturam apprimè exe-
cutus est Dn. Fritsch. *Corp. juris venatorio-Forstl. part. 1. tract.*
7. quo me remitto. Postremo loco illud operæ pretium est
examinare quibus pœnis in temeratores jurium principa-
lium circa venationes animadverti possit aut debeat. Sunt
non leves auctores, qui interdictam venationem exercen-
tes pecuniariis saltem aut levioribus corporalibus coërceri
debere statuunt: At propter feram nequam capite multa-
ri hominem indignum & inhumanum existimant, quæ sen-
tentia expressè probatur in textu *Land-Recht. lib. 2. art. 61.*
ubi Saxo inquit, edoctos nos esse à Deo: neminem propter
feram vita privari posse. Quam sententiam imprimis fo-
vet Zoannettus in *l. 2. C. de pab. int. emt. num. 192.* Contra alii
non feram ipsam aut damnum in rebus talibus contingens,
sed violatam Principis Majestatem queruntur, & contu-
maciæ præfractioris majorem pœnam esse debere ajunt,
quæ etiam in arbitrariis ad mortem extendi possit. *Fachin.*
lib. 1. controvers. 1. Ego in hac sententiarum diversitate,
quod plerisque visum & usu obtentum est, tueor, at-
que cum Heigio *1. quest. 15.* statuo, posse tandem post levi-
ores pœnas in hac re etiam ad graviores & corporales de-
veniri, ne iterata toties contumacia impunita maneat: &
quia qui se continuo furtis istis ferarum dediderunt, la-
tronicis etiam assvescunt, & itinera infesta tenent, & de-
lictum

licetum ita augent, ut non propter feram tantum, sed alias etiam
iam circumstantias gravius puniri mereantur: Ex quo in
hisce provinciis peculiari constitutione res tota compre-
hensa est, & gradus horum delictorum & poenarum, le-
viores & graviores, sunt constituti, prout & in Gallicis
constitutionibus, antequam ad poenam capitalem ascen-
datur, gradus quidam leviorum poenarum praemittuntur,
secundum Claudium Mallewillæum *in Comment. ad regias
aquar. & sylvar. constit. art. 5. & seq.* Quo etiam inclinare vide-
tur Ziegler. *de jurib. Majest. lib. 2. c. 14. §. 36.* Atque hoc
veluti Corollario operæ meæ finem
impono.

X 26159 11

VD 17

